

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

**«БАНК ИШИ» ва «БАНК ҲИСОБИ ва
АУДИТ» КАФЕДРАЛАРИ**

**“БАНКЛАРГА МОЛИЯВИЙ МАБЛАҒЛАРНИ
ЖАЛБ ҚИЛИШ ВА УЛАРНИНГ ИННОВАЦИОН
ХИЗМАТЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ
ОШИРИШ”**

**республика миқёсида ўтказилган илмий-
амалий конференция материаллари тўплами**

2020 йил 06 июнь

ТОШКЕНТ – 2020

УДК: 336.7(575.1)

КБК: 65.26(50‘)

О-56

“Банкларга молиявий маблағларни жалб қилиш ва уларнинг инновацион хизматлари самарадорлигини ошириш” мавзусидаги вазирлик миқёсида ўтказиладиган илмий-амалий конференцияси материаллари тўплами –601 б.

Масъул муҳаррирлар:

*А.Омонов, З.Умаров, И.Жўраев, Ф.Холмаматов, А.Рахимов,
А.Рахматов, Б.Мақсудов, С.Сайфуллаев.*

Такризчилар:

Ш.Абдуллаева – и.ф.д., профессор,

Т.Бобакулов – и.ф.д., профессор,

Ушбу тўплам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 февралдаги 56-Ф-сонли Фармойиши асосида **“Банкларга молиявий маблағларни жалб қилиш ва уларнинг инновацион хизматлари самарадорлигини ошириш”** мавзусида Республика миқёсида ўтказилган илмий-амалий конференциянинг секциялари доирасида келиб тушган илмий тезислари асосида тузилган.

Тўпламда мамлакатимиз иқтисодчи олимлари, профессор-ўқитувчилари, иқтисодиёт йўналишидаги академиялар, шунингдек, молия-кредит соҳасидаги мутахассислар, илмий изланувчилар, магистрларнинг тижорат банкларига хорижий инвестициялар ва молиявий маблағларни жалб қилиш имкониятлари, юридик шахслар ва аҳолининг вақтинчалик бўш пул маблағларини банкларнинг муддатли депозитларига жалб этиш масалалари, банкларнинг қиматли қоғозлар билан операциялари ва рақобатли кредитлаш бозорини фаоллаштириш, банклар капитали таркибида давлат улушини маҳаллий ва хорижий инвесторларга сотиш зарурулиги ва йўллари, банкларнинг рақамли ва чакана хизматлари турлари ва сифатини ошириш, банкларда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботи, аудитнинг халқаро стандартлар асосида ташкил этиш масалаларига оид илмий тезислари ўрин олган.

Конференция материаллари Ўзбекистон Республикаси банк тизими молиявий барқарорлигини таъминлаш, кредитлар ва депозитлар ҳажмини ошириш, банк хизматлари ва сифатини яхшилаш ҳамда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тузиш билан шуғулланувчи банк-молия соҳасининг етакчи ходимлари ва мутахассислари, барча олий ўқув юртларининг профессор-ўқитувчилари, илмий ходим ҳамда мустақил тадқиқотчилари ва магистрантлари учун фойдали бўлади деб умид қиламиз.

оширишни енгиллаштирувчи янги банк хизматлари жорий этилмоқда, якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан чет эл валютасини сотиб олиш учун шароитлар яратилди. Бундан ташқари, ушбу қарорда банк хизматлари истеъмолчиларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига, айниқса, ҳудудларда риоя этиш ҳамда молиявий очиқликни кенгайтириш, шунингдек, хизмат кўрсатиш маданияти ва банк тизимига бўлган ишончни янада оширишга тўсик бўлаётган бир қатор муаммо ва камчиликлар баён этилган.

Юқоридаги маълумотлар асосида хулоса ўрнида айтиш мумкинки, бугунги кунда банк тизимида чакана миқозларга кўрсатиладиган банк хизматлари салмоғи йилдан-йилга ошиб бормоқда. Шунга қарамай, банк хизматларидан фойдаланиш ва унинг оммабоплиги айрим ривожланган давлатларга солиштирганда мамлакатимизда бир оз сустлигини, хизматларни реализация қилиш механизмини етарли даражада такомиллашмаганлигини кўришимиз мумкин.

Ушбу камчиликларни бартараф этиш ҳар бир банкда миқозларга кўрсатилаётган хизматлар сифати ошишига ва банк даромади кўпайиши имкон яратади.

ҲАЁТ СУҒУРТАСИДА АНДЕРРАЙТИНГ ЖАРАЁНИНИ РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Юлдашев О. – ЎзР БМА докторанти

Замонавий шароитларда инсонлар ҳаёт фаолиятининг хавфсизлигини таъминлашда ҳаёт суғуртасининг роли доимий равишда ўсиб боради. Бунда, ҳаёт суғуртаси фақат суғурта бозорини ривожлантириш учунгина зурур бўлиб қолмасдан, балки алоҳида жозибадор бизнесга айланади. Аммо, ҳаётни суғурта қилиш назарияси ва амалиётини, унинг технологик хусусиятларини ўрганмасдан, махсус касбий билимларга эга бўлмасдан туриб, бу бизнесда муваффақиятга эришиб бўлмайди.

Ҳаёт суғуртасининг асосий бизнес жараёнларидан бири бу андеррайтинг (инглизча Underwriting сўзидан олинган бўлиб, таржимаси “имзолаш” маъносини билдирсада, амалиётда суғурталаш учун таклиф этилаётган рискларни “суғуртага қабул қилиш”ни англатади), яъни маълум бир мезонлар асосида ҳаёт суғуртаси бўйича потенциал рискларни суғурталашга оид қарор қабул қилишдир.

Андеррайтинг суғурта фаолияти ривожланишининг барча босқичларида суғурта муносабатлари тизимининг асосий бўғини ҳисобланган, чунки суғурта операцияларини муваффақиятли олиб борилиши ва суғурталовчининг фойда олиши унинг самарали ташкил этилишига боғлиқ.

Бир сўз билан айтганда, андеррайтинг - суғурталовчининг суғуртага қабул қилинадиган рискларни баҳолашга, тегишли тариф ставкасини ва суғурта шартларини аниқлашга, даромадли суғурта портфелини шакллантиришга йўналтирилган фаолиятдир. Бу фаолиятни самарали олиб